

Sådan arbejder du med valgdeltagelse

Udviklet af BL og Boligsocial Helhedsplan Esbjerg.

Valgdeltagelsen i almene boligområder er lavere end i resten af landet. Ved kommunalvalget i 2021 stemte godt 52 % af de almene stemmeberettigede beboere. Stemmeprocenten var således lavere end ved kommunalvalget i 2017, hvor stemmeprocenten var knap 58 %. Stemmeprocenten er lavere hos de almene beboere sammenlignet med resten af befolkningen. Kommunal- og regionsvalg har stor betydning for boligområdernes udvikling, så jo flere der stemmer, desto større indflydelse får beboerne.

Derfor handler arbejdet med valgdeltagelse ikke kun om at løfte statistikker, men om at styrke beboernes bevidsthed om deres demokratiske rettigheder og muligheder, altså den demokratiske selvtillid. Det handler om at engagere, oplyse og skabe handlekraft.

Denne manual præsenterer konkrete værktøjer og greb, som kan bruges til både små og større indsatser – med fokus på samtale, relationer og beboernes egne erfaringer.

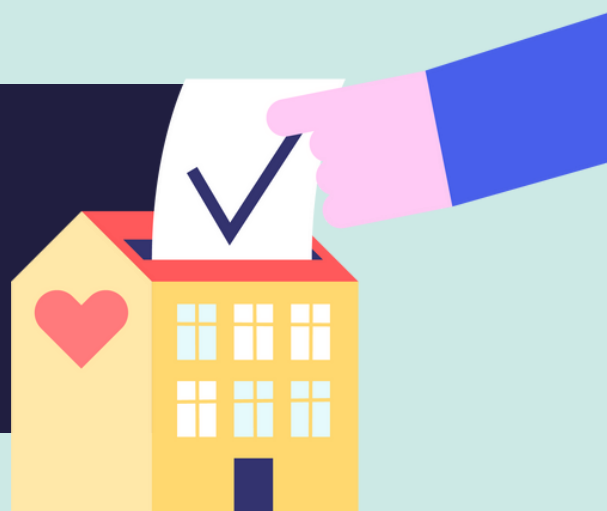

Mød beboerne dér, hvor de er

Mikroværktøjer er lette, fleksible aktiviteter, der kan indgå naturligt i det daglige arbejde med beboerne – uden større planlægning. De handler om at skabe samtaler i øjenhøjde og møde beboerne dér, hvor de er.

Mikroværktøjerne fungerer bedst, når stemningen er uformel og imødekommende. Der skal ikke nødvendigvis diskuteres politik, men der skal åbnes en dør til demokratiet gennem samtale og det uformelle møde.

Undgå formaninger som "Husk nu at stemme". Spørg i stedet nysgerrigt og åbent: "Vidste du, at der er valg snart?" eller "Kender du dit afstemningssted?". Sådan viser du respekt og skaber rum for, at beboerne kan dele deres tanker og stille spørgsmål – uanset deres vidensniveau.

Rekvisitter

Rekvisitter er ikke et selvstændigt værktøj, men et godt supplement til de forskellige aktiviteter. Det kan fx være:

- Kørselsvejledning til afstemningssteder, herunder busplan, cykelkort og markering af sikre gåruter.
- Opfordring til at stemme sammen - det kan medføre flere stemmer, hvis valget bliver en social handling.
- Eksempel på valgkort og stemmeseddel – bruges til at forklare, hvor og hvordan man udfører valghandlingen.
- Billeder (eller modeller) af det lokale Rådhus, relevante politikere etc.
- Dukker eller brikker til at forklare om partigrupperinger, byrådsdannelse o.l.
- Oversigt over hvem, der kan stemme til hvad:
 - Folketingsvalg: Kun danske statsborgere over 18 år med bopæl i Danmark.
 - Europa-Parlamentsvalg: Alle EU-borgere over 18 år med bopæl i Danmark (inkl. danske statsborgere).
 - Kommunal- og Regionsrådsvalg: Alle over 18 år med folkeregisteradresse i Danmark – uanset statsborgerskab – hvis de har haft bopæl i landet i minimum 3 år.

Quiz – læring gennem leg

En quiz er en let og uformel måde at skabe interesse for valget. Den vækker nysgerrighed og giver mulighed for at lære uden at føle sig testet. Det handler om at give beboerne mod på at deltage – ikke at afsløre manglende viden.

Hvordan? Quizzen kan bruges ved arrangementer, i opgange, på caféborde, hos samarbejdspartnere – eller online. På sociale medier kan man fx poste to spørgsmål om ugen i fem uger op til valget.

Gode råd:

- Lav spørgsmål, der både oplyser og underholder – fx om valgdatoer, stemmesteder, og historiske fakta.
- Følg op i hverdagen: Spørg beboere, om de har set ugens quiz.
- Brug gratis ressourcer fra fx Folketingets Oplysning, Europaparlamentet i Danmark eller lokale arkiver.

Eksempel på quizspørgsmål

Hvor ofte afholdes der kommunalvalg i Danmark?

- A) Hvert år
- B) Hvert andet år
- C) Hvert fjerde år
- D) Hvert femte år

Hvem vælger borgmesteren?

- A) Statsministeren
- B) Borgerne direkte
- C) Folketinget, gennem en flertalskonstellation
- D) Det kommunale byråd

Hvad er en kommunes vigtigste opgaver?

- A) Udenrigspolitik
- B) Sundhedsvæsen og statsbudget
- C) Skole, ældrepleje og lokal infrastruktur
- D) Militær og retsvæsen

Samtalemenu – demokrati til bords

En samtalemenu gør det nemt at tale om demokrati og valg i en afslappet ramme. Den hjælper med at sætte gang i samtalen, også for dem der ellers ikke siger så meget. Den kan bruges til fx fællesspisning, kaffemøder, udflugter eller efter større fællesaktiviteter.

Hvordan? Menuen er bygget op som et måltid – med spørgsmål fordelt på forret, hovedret og dessert. Se eksemplet til højre.

FORRET

Let og uformel start, fx “Har du stemt før?” eller “Hvordan hørte du sidst om et valg?”

HOVEDRET

De lidt tungere spørgsmål, f.eks. “Hvad betyder demokrati for dig?” eller “Hvad skal der til for, at du stemmer?”

DESSERT

Sjove eller åbne spørgsmål, f.eks. “Hvis du var borgmester for en dag, hvad ville du ændre?”

Gør valgdagen til en fest

Gør valgdagen til en fest – det kan være med enkle greb, som at følges ad til stemmestedet og bagefter samles i fælleshuset til kaffe og valgkringle. Det behøver hverken koste mange penge eller kræve store ressourcer, men det kan give en følelse af fællesskab og gøre valgdagen til noget særligt. Skab fx en stemning sådan her:

- En kande kaffe, lidt musik eller flag ved fælleshuset kan signalere, at her sker noget særligt.
- Involver børnene. Tegnebord, saftvand eller små aktiviteter kan gøre det til en familiebegivenhed.
- Fortæl om det i god tid. Hæng en seddel op i opgangen eller del invitationer ud, så beboerne ved, at der er en fælles aktivitet på dagen.

Nedtælling – skab forventning og synlighed

Nedtælling og fest skaber opmærksomhed om det kommende valg og holder demokratiet top-of-mind. Det er en enkel måde at engagere både beboere og frivillige – og kan bruges til at sætte gang i samtaler og kampagner i god tid før valgdagen.

Sørg for kringler og kaffe og Quizzen kan bruges ved arrangementer, i opgange, på caféborde, hos samarbejdspartnere – eller online. På sociale medier kan man fx poste to spørgsmål om ugen i fem uger op til valget.

Nedtælling kan ske via:

- Sociale medier (opslag hver eller hver anden uge)
- Fysiske opslag i boligområder
- Indslag ved aktiviteter (f.eks. madklubber eller beboermøder)
- En digital tæller på jeres hjemmeside

Eksempler på spørgsmål til fysiske opslag eller på sociale medier:

- Ved du, hvad vi skal stemme om? (med grafik om valget)
- Har du fået dit valgkort?
- Kender du dit afstemningssted? (med guide til hvordan man finder det)
- Vil du prøve en kandidattest? (med link til kandidattest)
- Hvad er vigtigt for dig i kommunen?
- Kender du partierne? (med grafik om de politiske partier)

Kombinér fx quiz/samtalemenuer eller brug markeringen til at præsentere valg-ambassadører eller invitere til kommende aktiviteter.

Valgmakker(e)

Mange beboere stemmer ikke, fordi de føler sig usikre eller alene i processen. En valgmakkerordning gør det nemmere at tage skridtet. Det skaber tryghed, motivation og mulighed for læring – og flere får faktisk stemt.

Hvordan? Bed beboere, der før har stemt, om at finde en nabo, ven eller familiemedlem, som ikke plejer at stemme. De kan følges ad til valgaktiviteter og til selve afstemningen. Hvis de har forskellige afstemningssteder, kan de mødes før og/eller efter valget.

Få hjælp af Røde Kors Parat

Beboere, der mangler en valgmakker, kan kontakte Røde Kors Parat og blive fulgt hen til deres valgsted. [Læs mere om det her.](#)

Gode idéer til at understøtte makkerskaber:

- Tilbyd kaffe til alle valgmakkere
- Lav opslag med selfies af makkerpar
- Følg op på deres oplevelse og inviter dem til nye aktiviteter
- Overvej at matche beboere med forskellig baggrund, så de lærer af hinanden
- Valgmakkere kan på sigt blive valgambassadører – og være med til at sprede engagementet videre.

Dialogkaffe – en kop kaffe, der åbner samtalen

Dialogkaffe er en uformel og effektiv måde at møde beboere, der ellers ikke deltager i arrangementer eller opsøger information om valg. Ved at være til stede i gårdrum, parker eller foran boligblokke skaber du nærvær og samtaler i øjenhøjde – ofte med beboere, som ellers ikke bliver nået.

Fyld en ladcykel med kaffe, te og snacks. Medbring materiale om valg og demokrati – fx valgkort-eksempler eller billeder. Stil dig et synligt sted i området og vær klar på uformelle snakke.

Sådan kan du koble valg på dialogkaffe:

- Spørg ind til valget: Hvornår, hvor og hvordan kan man stemme?
- Medbring en samtalemenu om demokrati.
- Lav en lille quiz om valget.
- Anret "valgsnacks" – snacks, der udløser en valgsnak.

Annoncér gerne aktiviteten i lokale Facebook-grupper, på Instagram eller via beboerinfo – også med kort varsel.

Inkluderende paneldebat – giv beboerne en stemme

Traditionelle paneldebatter giver ofte kun plads til paneldeltagerne. En inkluderende paneldebat er et alternativ, hvor fokus er på dialog og lytning – og hvor publikum aktivt bidrager med erfaringer og perspektiver.

Debatformen er særligt relevant i ugerne op til valget, når man ønsker at engagere beboerne i vigtige emner, give politikere eller beslutningstagere indblik i beboernes virkelighed samt at skabe ejerskab og oplevelse af at blive hørt.

Det kan også bruges uden for valgperioder – fx som en inddragende form ved halvårslige opfølgninger i beboerdemokratiet. Se debattens forløb på næste side.

Plenumstart

- Paneldeltagerne præsenterer sig.
- De fortæller, hvad der er vigtigt for dem til det kommende valg.
- Kort meningsudveksling i panelet.
- Publikum stiller spørgsmål – enten mundtligt eller via post-its.

Grupperunde

- Publikum deles i mindre grupper.
- Hver gruppe får besøg af paneldeltagere (gerne med forskellige holdninger).
- Samtalerne tager udgangspunkt i emner fra 1. runde eller spørgsmål fra post-its.

Fælles opsamling

- Panelet fortæller, hvad de har hørt og lært i grupperne.
- Afsluttes med en åben debat mellem paneldeltagerne.

Formålet er ikke, at paneldeltagerne sætter sig selv i scene – men at de lytter og lærer af beboerne. På den måde oplever publikum, at deres stemme bliver taget alvorligt.

NB: Der er fordele og ulemper ved at give publikum post-its. Nogle kan have hindringer ved skriftlighed (fx ordblindhed) og derfor føle sig ekskluderet.

Du kan se mere om måder at skabe samtale på her: <http://samtalesaloner.dk/>

Samtale med bevægelse

Værktøjet er særlig relevant, når sproglige eller kulturelle forskelle gør traditionel debat svær, man ønsker at synliggøre uenigheder og skabe forståelse for forskellige synspunkter, og/eller man vil engagere mange deltagere på lige vilkår, uden at sproglige færdigheder står i vejen. Metoden gør det muligt at udtrykke holdninger med kroppen og bevægelse – ikke kun ord. Den skaber tryghed og aktivdeltagelse, og kan bruges både før og uden for valgperioder – fx ved fællesmøder, opfølgninger eller som del af samtalearrangementer.

Øvelse 1: Den ene side og den anden side

Værten stiller et spørgsmål med to svarmuligheder (fx ja/nej, kaffe/te) og viser hvilken side af lokalet, der repræsenterer hvert svar. Deltagerne placerer sig derefter. Start med lette spørgsmål for at varme op, fx: “Kaffe eller te?”, “Hund eller kat?”, “Solskin eller regn?”

Er der mere end to svarmuligheder, kan man opdele rummet i nogle hjørner. Det kan fx være, hvis man spørger, hvor mange sprog deltagerne taler. Slut evt. af med et humoristisk spørgsmål, hvor alle er enige – det skaber grin og fællesskab.

Øvelse 2: Afstand til linjen

Tegn eller markér en linje på gulvet. Læs et udsagn op, fx: “Kaffe smager godt.” Deltagerne placerer sig tæt på eller langt fra linjen alt efter, hvor enige de er. De midt på er neutrale. Yderpunkterne viser stærk enighed eller uenighed. Giv mulighed for, at deltagerne forklarer deres valg med en “talestafet” (fx en kort pind).

Øvelse 3: Pop-op-pop-ud

Denne øvelse bringer deltagerne mere verbalt på bane og kan derfor kræve flere sproglige færdigheder end de andre. Deltagerne står samlet i en løs gruppe. Én træder frem og siger et udsagn. Resten af gruppen placerer sig tættere eller længere væk alt efter, hvor enige de er.

En ny deltager kan så træde frem og sige et nyt udsagn, som gruppen reagerer på. Enten om samme emne eller et nyt emne. Brug håndtegn til at styre samtalen: Én hånd i vejret = et nyt spørgsmål inden for samme emne eller to hænder = nyt emne.

Afrunding

Afslut med en fælles cirkel, hvor deltagerne hver især siger én ting, de har lært eller tænker mere over. Det skaber refleksion og fælles forståelse.

Du kan finde mere om metoden og hente inspiration på deepdemocracydenmark.dk